

MICHAELA SKLENÁŘOVÁ, IVONA IVICOVÁ, KAMILA BERÁNKOVÁ

PŘÍRUČKA UČITELE

PŘÍLOHA K PŘÍRUČCE UČITELE ČESKÝ JAZYK 1
ANALYTICKO-SYNTETICKÁ METODA

NAKLADATELSTVÍ FRAUS 2019

FRAUS

PŘÍRUČKA UČITELE

Příloha k Příručce učitele Český jazyk 1
Analyticko-syntetická metoda

Autoři: Michaela Sklenářová, Ivona Ivicová, Kamila Beránková

Odpovědná redaktorka: Mgr. Ivona Ivicová

Ilustrace v příloze: Josef Pospíchal

Zdroje obrazového materiálu: Archiv Nakladatelství Fraus

Sazba: Alena Kubešová

Jazyková korektura: Mgr. Tereza Kohutková

Součásti díla:	Živá abeceda, vázané písmo	ISBN 978-80-7489-362-9
	nevázané písmo	ISBN 978-80-7489-363-6
	Slabikář, vázané písmo	ISBN 978-80-7489-360-5
	nevázané písmo	ISBN 978-80-7489-361-2
	Příručka učitele	ISBN 978-80-7489-425-1
	Písanka 1, vázané písmo, 1. díl	K 166
	nevázané písmo	K 170
	Písanka 1, vázané písmo, 2. díl	K 167
	nevázané písmo	K 171
	Písanka 1, vázané písmo, 3. díl	K 168
	nevázané písmo	K 172
	Písanka 1, vázané písmo, 4. díl	K 169
	nevázané písmo	K 173
	i-učebnice Flexibooks® Živá abeceda, vázané písmo	ISBN 978-80-7489-428-2,
	nevázané písmo	ISBN 978-80-7489-429-9
	i-učebnice Flexibooks® Slabikář, vázané písmo	ISBN 978-80-7489-430-5,
	nevázané písmo	ISBN 978-80-7489-431-2
	Vzdělávací portál FRED	www.fred.fraus.cz
	Škola s nadhledem	www.skolasnadhledem.cz

Vydalo Nakladatelství Fraus, Edvarda Beneše 72, 301 00 Plzeň

Printed in the Czech Republic

1.	2.	3.	4.	5.
2018	2019	2020	2021	2022

Výhrada práv: Všechna práva vyhrazena. Reprodukce a rozšiřování díla nebo jeho částí jakýmkoliv způsobem jsou bez písemného souhlasu nakladatele zakázány, s výjimkou případů zákonem výslovně povolených.

Copyright: © Nakladatelství Fraus, Plzeň 2019

OBSAH

NEVÁZANÉ PÍSMO SASSOON	5
PRŮVODCE UČEBNICÍ ŽIVÁ ABECEDA	11
PÍSANKY	23

interaktivní učebnice Flexibooks

multimediální knihovna Fred

online procvičování Škola s nadhledem

cvičení dechu, hlasu a výslovnosti

ÚVOD

Učební materiály *Český jazyk 1 Nová generace* pro nevázané písmo jsou obsahově stejné jako materiály k variantě vázaného písma. Rozdíl je pouze v Živé abecedě na stranách určených pro grafomotorické cviky, kde je potřeba nacvičit tvary, které se používají při psaní nevázaným písmem. Zcela odlišné je řazení písmen v písankách, ale obsahově jsou též shodné.

Proto Příručku učitele *Český jazyk 1* pro nevázané písmo doplňujeme pouze formou přílohy.

Příloha se věnuje pouze částem, kde je změněn obsah textů a úloh oproti variantě učebních materiálů vázaného písma.

Ve variantě Slabikáře pro výuku nevázaného písma jsou psané texty vysazeny nevázaným písmem Sassoon Infat®. **Obsahově je Slabikář vázaného i nevázaného písma shodný.**

Z tohoto důvodu se tato příloha oddílu Slabikář nevěnuje.

UČEBNÍ MATERIÁLY PRO ČESKÝ JAZYK 1 ANALYTICKO-SYNTETICKÁ METODA NEVÁZANÉ PÍSMO nová generace

NEVÁZANÉ PÍSMO SASSOON

V učebních materiálech určených pro variantu s nevázaným písmem používáme písmo Sassoon Infant©, které je ověřeno a úspěšně používáno ve Velké Británii.

CHARAKTERISTIKA PÍSMÁ

Pro malá písmena jsou charakteristické dřívky bez Smyček (*h, k, j, y*) a přiřazování písmen namísto napojování. Přiřazování písmen ve slově zásadně eliminuje nečitelnost písma při rychlém psaní.

Základní kresba malé abecedy je pojata v otevřenější formě, která je snáze čitelná, a zároveň připravena na individuální šířku u každého dítěte. Dobrou čitelnost také zajišťují proporce písma. Střední výška jsou dvě

třetiny horní výšky. To znamená, že výška malého písma je dvě třetiny velkého. Sklon písma je jedním z individuálních znaků osobnosti člověka. Proto by neměl být striktně stanoven určitým konkrétním stupněm.

Základní nevázané písmo nemá žádný sklon, nechává jej opět na tvůrčí svobodě každého dítěte, které si písmo přizpůsobí své povaze nebo mu dá sklon rychlosti svého psaní.

nevázané písmo s napojovacími tahy

Dd Bb

vázané písmo

Dd Bb

Proporce písma ve srovnání s klasickým spojovaným písmem

UŽITÍ NEVÁZANÉHO PÍSMÁ VE VÝUCE PSANÍ V 1. ROČNÍKU ZŠ

V prvním ročníku se žáci naučí písmo bez sklonu. Sklon zkouší ve 2. ročníku.

Velká a malá abeceda nevázaného písma s napojovacími tahy

A B C Č D Ď E F G H C H I J
K L M N Ň O P Q R Ř S Š T Ť
U V W X Y Z Ž

a b c č d ě f g h c h i j k l m n Ň
o p q r ř s š t ť u v w x y z ž

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Písmo **nevázané** je psací písmo a tak je o něm potřeba před žáky mluvit. Pro rozlišení je možné pro klasické psací písmo používat například název psací spojované/vázané písmo.

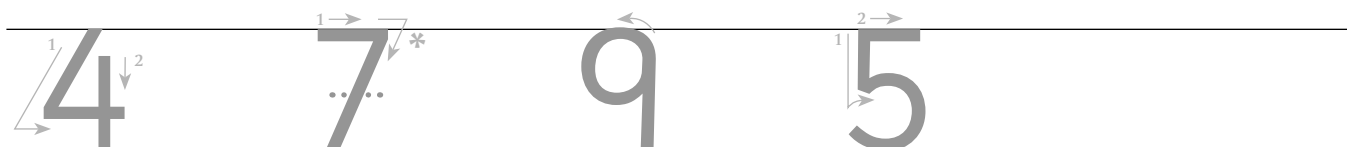
PSANÍ ČÍSEL

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Žákům je potřeba vysvětlit, že v nevázaném písmu se sedmička píše bez přeškrtnutí. Nevázané písmo je sestaveno tak, aby bylo použitelné pro snadnou komunikaci i v zahraničí. Sedmička s přeškrtnutím se užívá pouze v psaném písmu v České a Slovenské republice. Protože se ve všech ostatních zemích píší sedmičky bez

něj, může být přeškrtnutá číslice 7 považovaná za neplatnou. K psaní sedmičky nevázaným písmem vedeme žáky nenásilnou formou, ukazujeme, vysvětlujeme a připomínáme. Někteří žáci mají z předškolního věku psaní sedmičky s přeškrtnutím zafixované.

U číslice pět je možnost jiného tahu pro leváky.

(* Doporučujeme z počátku akceptovat i sedmičky s přeškrtnutím.)

PSANÍ DIAKRITICKÝCH ZNAMÉNEK

Diakritická znaménka se píší hned po napsání písmena.

TEČKA: Je potřeba dbát na to, aby žáci místo tečky nedělali kolečka nebo kroužky, ale jen obtiskli pero. Někteří žáci mají tendenci tečku zvýrazňovat pro lepší viditelnost.

ČÁRKA: Dbáme na to, aby se čárka nedotýkala písmena. Mohlo by pak dojít k záměně písmen, např. á → d.

HÁČEK: Háček se naopak může i lehce dotknout písmena. U písmen **d**, **t** má háček podobu prohnuté svislé čárky. Je umístěn ve střední výšce písmena, u **t** je horní část háčku výše než písmeno.

MEZERY MEZI SLOVY

Od počátku nácviku psaní je nutné dbát na správné mezery mezi slovy. Dobrou pomůckou je šířka prstu nebo proužek čtvrtky široký 1 cm a dlouhý asi 10 cm, který žák vkládá za napsané slovo.

PÍSMENA SE ZVLÁŠTNOSTMI

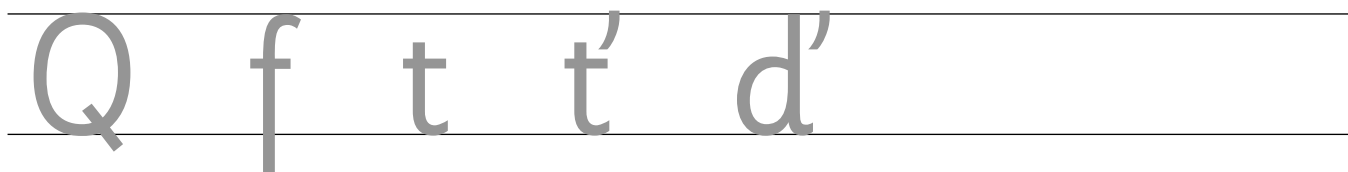
Q – má horní výšku a zasahuje asi do poloviny dolní délky.

f – má horní výšku a zasahuje asi do poloviny dolní délky, leváci mají možnost opačného tahu.

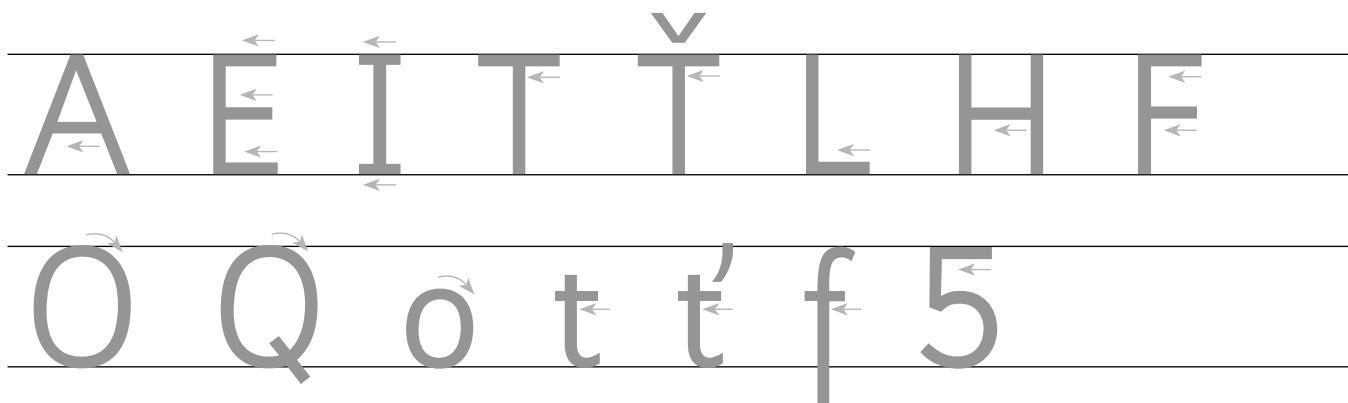
t – vodorovná čára se nachází ve střední výšce, horní část písmena zasahuje asi do poloviny horní výšky, možnost opačného tahu pro leváky.

t' – vodorovná čára se nachází ve střední výšce, horní část písmena zasahuje asi do poloviny horní výšky, háček v podobě prohnuté svislé čárky je umístěn těsně nad vodorovnou čarou v horní výšce písmena, možnost opačného tahu pro leváky.

d' – háček v podobě prohnuté svislé čárky je umístěn v horní výšce písmena.

PÍSMENA A ČÍSLA S MOŽNOSTÍ OPAČNÉHO TAHU PRO LEVÁKY

RADY K PSANÍ PROBLEMATICKÝCH PÍSMEN A ČÍSLIC

b se píše jako **B** – čára shora dolů, a protože má jen jedno břísko, vrátíme se po čáře a uděláme jen spodní bříska.

d se píše jako **a** – jen má dlouhou čáru nahoru.

l se píše jako **L** – jen má místo čárky malý oblouček.

i se píše jako **l** – jen je nižší a je nad ním tečka.

j se píše jako **J** – jen je pod linkou a je nad ním tečka.

k se píše jako **K** – jen šikmá čára začíná níž.

q se píše jako **a** – jen má dlouhou čáru rovně dolů.

Pokud dítě písmeno nebo číslici napíše špatně, správné psaní mu připomeneme a doporučíme písmeno napsat třikrát správně.

VELKÁ PÍSMENA NEVÁZANÉHO PÍSMÁ

A B C Č D Ď

E F G H CH

I J K L M N Ň

O P Q R Ř

S Š T Ť U V

W X Y Z Ž

MALÁ PÍSMENA NEVÁZANÉHO PÍSMÁ

a b c č d ě

e f g h ch

i j k l m n

ň o p q r ů

s š t ě u v

w x y z ž

PRŮVODCE UČEBNICÍ ŽIVÁ ABECEDA

vybrané strany – odlišné od příručky pro vázané písmo

31 UVOLŇOVACÍ CVIKY

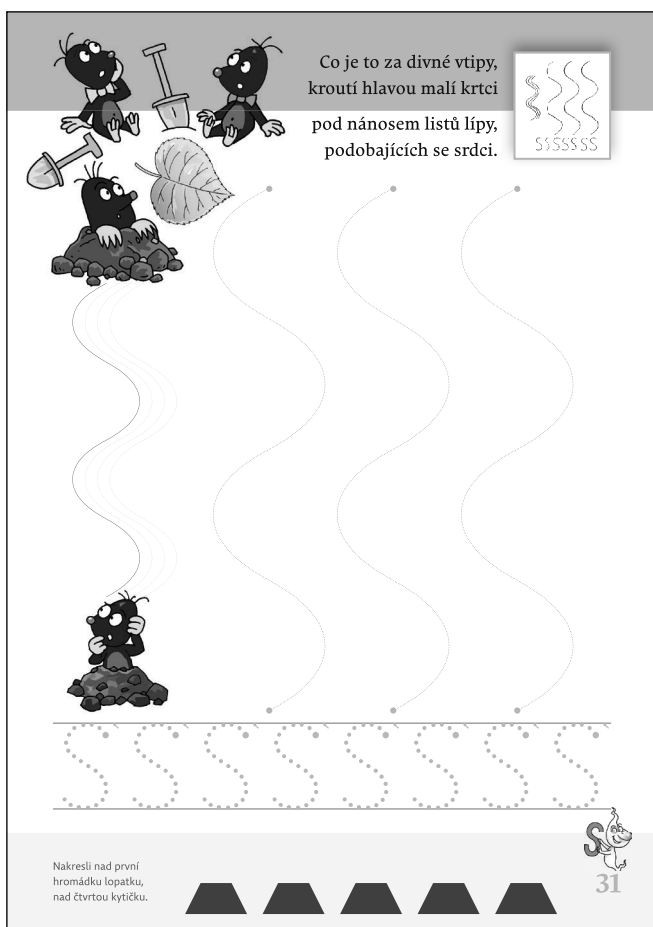
CÍLE: Příprava na psaní pomocí grafomotorických cviků – vertikální, souvislá vlnovka

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Člověk a jeho svět – lípa, krtk; Tělesná výchova – švihadlo; Pracovní činnosti – modelování hada.

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a společně si povídáme o životě krtka. Pohádka *O krtčkovi*.

✕ Další materiály k tématu naleznete v i-učebnici Živá abeceda.

Pod nános listů ke krtkům zavítala užovka Stáňa. To, jak rychle zmizela, když uviděla krtky, je naznačeno vertikální souvislou vlnovkou odshora dolů vedoucí. Žáci vlnovku nejprve obtahují a poté ji dělají i v meziprostoru mezi vlnovkami samostatně. Motivační obměna – padající list (lípy) ze stromu.

TIP:

1. Padající list a záznam pádu listu – Žáci nasbírají listy na zahradě. Ještě na zahradě se rozdělí do dvojic a naleznou si vyvýšené místo. Ve třídě si dvojice zajistí jednu židli. Jeden žák si stoupne s dopomocí druhého na židli a pozvolna pouští listy dolů na zem. Druhý žák se pokouší zaznamenat let či pád listu tužkou na papír. Dvojice se vymění a nakonec porovná, zda se alespoň jeden reálný pád listu podobá svislé vlnovce z ŽA.
2. TV – Žáci si vezmou švihadla, vytvoří ze švihadla písmeno s. Zkouší po laně chodit.
 - Svým vlastním tělem žáci ztvární písmeno S.
 - Žáci napodobují užovku Stáňu a její úprk z nánosu listů.
3. Lípa – žáci mohou při procházce hledat lípu srdčitou v okolí školy. Žáci přinesou z procházky různé listy a podle připravených obrázků se pokusí list přiřadit na základě podobnosti.
4. PČ – děti modelují S z hlíny nebo modelíny.
5. Hra – učitel či jiné dítě říká slova. Žáci zvednou se zavřenýma očima písmeno S, pokud uslyší, že vyřčené slovo začíná na S.

” ssss (had) – žáci napodobují, Maminka se bála, že probudím sestřičku, a tak se na mě usmála a jemně udělala psssst. Žáci napodobují maminku.

33 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní pomocí uvolňovacího a grafomotorického cviku – horní oblouk separovaný a souvislý.

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Člověk a jeho svět – mravenci.

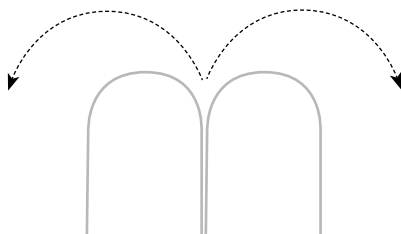
ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o životě mravenců. Můžeme využít pohádky *Ferda Mravenec*.

✕ Další materiály k tématu naleznete v i-učebnici Živá abeceda. Básnička neodpovídá přímo tvarovému prvku, který je nacvičován. Můžeme nechat žáky podle básničky nakreslit opravdový tvar mraveniště.

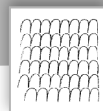
TIP:

1. Pracujeme s básničkou *Polámal se mravenček*.
2. Povíáme si s dětmi o tom, co vše má tvar oblouku (např. tunel, kopec, skok, želva, duna, duha, klouboučky hub).
3. Žáci mohou zkoušet dělat obloučky od středu do obou stran.

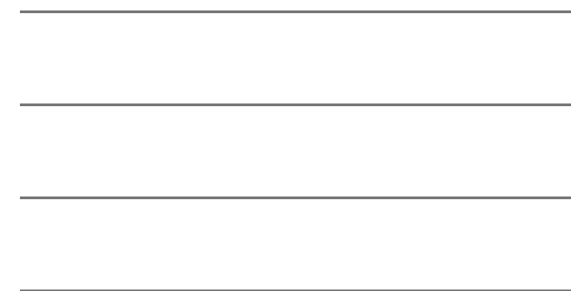

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání.

Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

Mraveniště má své taje – jedna strana pozvolná je, ta druhá hned od vrcholu svažuje se rychle dolů.

Říkej křestní jména, ve kterých slyšíš hlásku M.

35 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní – tvar velkého A a J.

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Člověk a jeho svět – déšť, počasí, voda, oblékání v dešti; Výtvarná výchova – deštník.

„Podzime, podzime, už zas nosíš deště! Pěkně tě prosíme, počkej týden ještě! (Vítězslav Nezval)

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a společně si povídáme o obsahu. Vyvodíme neznámé pojmy elegán, rukojeť. (Můžeme přinést do třídy deštníky pro názornou ukázkou.) Žáci si mohou vytvořené deštníky na stránce vybarvit.

TIPY: Téma deštníky a déšť můžeme zapojit i do výtvarné výchovy.

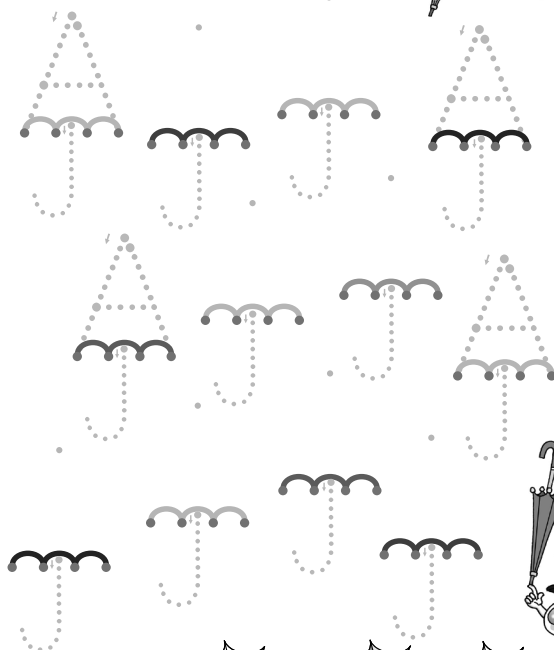
Žáci si mohou přinést svoje deštníky a uděláme módní přehlídku.

SPODNÍ LIŠTA: Žáci pracují podle zadání. Dbáme, aby dodrželi správné střídání barev.

Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

Deštníků je jako smetí. Ten s kulatou rukojetí mezi nimi vede coby elegán ze staré doby.

Pokračuj ve vybarvování deštníků se stejným střídáním barev.

35

37 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní pomocí tvarového prvku – kapka (uzavřený ovál zprava nahoře).

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o obsahu. Můžeme si znovu zazpívat písničku Prší, prší. Vyvodíme pojmy her dáma a pexeso.

TIP:

1. Žáci nakreslí na papír nebo na tabulku hustotu deště. Málo čárek – poprchává, více čárek – déšť, mnoho čárek – liják.
2. Můžeme najít další podobnosti tvaru – např. okénka u letadla, zrcadlo pro maminku, rybník. Žáci si mohou do napsaných tvarů dokreslit podle fantazie, co jim tvar připomíná – typický atribut. Např. do okének letadla obličej cestujících, do zrcadla maminku nebo sebe, do rybníku rybičky.
3. Vytvoříme skupiny nebo dvojice a žáci si mohou zahrát hry – dámu nebo pexeso.

Kapky houstnou, liják sílí,
vítr mraky žene sem.

Jak si zkrátit dlouhou chvíli?
Dámou nebo pexeso.

Spoj, co k sobě patří.

A S á a s

S A s á a

37

Básničky

Kapy, kapy, kap,

je tu velký mrak.

První kapky dolů letí,

utíkejte domů, děti.

Kapičky, kapičky,

dostaly nožičky.

Běhaly po plechu,

dělaly neplechu.

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání.

Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

39 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní pomocí tvarového prvku – malá a velká obrácená kapka (uzavřený ovál zleva dole).

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Člověk a jeho svět – vítr; Výtvorná výchova – otisky listů.

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o větru. O jeho síle, o tom, co je poháněno větrem.

Slunce mělo ostré dráčky,
byli jsme jak na pekáči.

Vítr ale přivál kapky,
které zemi pěkně smáčí.

Vybarvi kapku, která se ti nejvíce povedla.
Která z těchto tří kapek je nejmenší? Zakroužkuj ji.

39

TIP: 1. Můžeme dětem před psaním říci motivační příběh. Např.: Některé kapky se ve větru otáčely a přetáčely, vypadá to, jako když jsou na kolotoči nebo tančí po obloze. Proto jsou na str. 39 otočené špičkou dolů (oproti str. 37).

TIP: 2. Můžeme najít další podobnosti tvaru – např. zadeček od mravence, myši uši, jeden lístek ze čtyřlístku apod. Žáci si mohou u některého tvaru obrázků dokreslit.

POHYBOVÁ AKTIVITA: Se vztyčenými pažemi předvádíme, jak se klátí strom ve větru.

SPODNÍ LIŠTA: Žáci pracují podle zadání. Sebehodnocení, porovnávání tvarů.

   Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

41 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní pomocí uvolňovacích cviků – vlna (zdvojený horní oblouk s dolním zátrhem).

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Hudební výchova – *Holka modrooká*.

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o vlnách na vodě. Co je způsobuje (vítr, příliv na moři, stopa po projíždějící lodi, ...). Můžeme si povědět, co způsobuje kola na hladině vody (ryby, hozené předměty apod.).

SPODNÍ LIŠTA: Zazpíváme si písničku podle pokynů ve spodní liště.

   Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

43 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní pomocí tvarového prvku – tvar velkého písmene L.

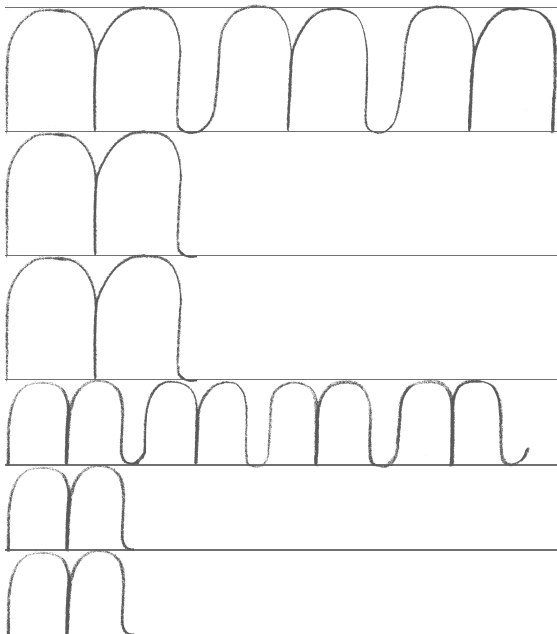
MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Člověk a jeho svět – vlaštovky; Výtvarná výchova – papírová vlaštovka; Matematika – počítání do 6.

„Vlaštovička lítá, povídá, že svítá.

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o životě vlaštovek – houfování ptáků na elektrických drátech, o odletu do teplých krajín, přiletu a stavění hnízd. Používáme obrázky, videa apod.

Jednu vlnku střídá druhá,
a tím hezky vyniká
vlnící se lesklá stuha
na hladině rybníka.

Zazpívejte si písničku *Holka modrooká* s různými obměnami samohlásek.

Povídáme si o cestování – potřebujeme kufr na přepravu věcí. Co všechno se dá zabalit do kufru na letní a zimní dovolenou.

TIP:

1. Pokud máme ve třídě zručné žáky, můžeme si vyrobit a vyzdobit papírové vlaštovky. Pořádáme soutěž v házení vlaštovek nebo si vytvoříme výstavku vlaštovek na drátech apod.
2. Žáci mohou spočítat, kolik písmen L se vešlo do jednoho kufru.

TIP:

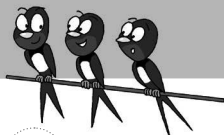
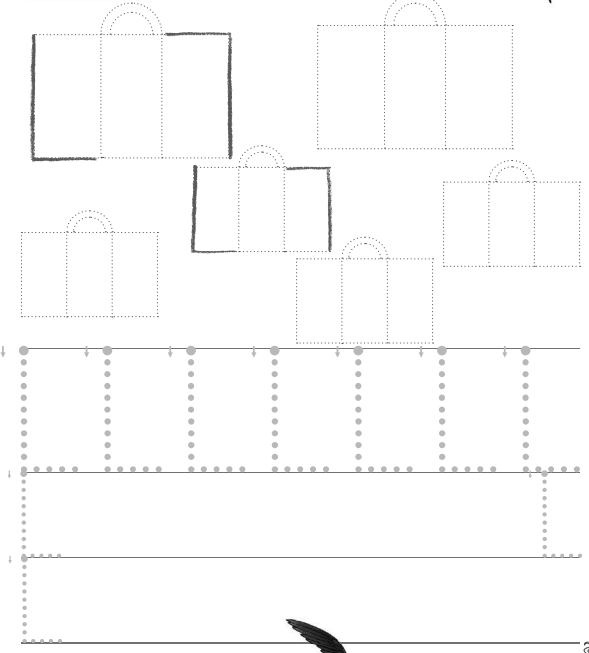
3. Motivace – lidé si z cest vozí samolepky a lepí si je na cestovní kufry. Žáci si mohou také nalepit nějakou samolepku na kufr v ŽA a další kufry si vyzdobí podle své fantazie. Zdatnější žáci si mohou do jednoho kufru nakreslit prostředí, kam by chtěli cestovat (např. moře, hory, tábor).

POHYBOVÁ AKTIVITA: Předvádíme létání ptáků – mávání křídly.

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání. Žáci říkají např. červené kolečko a modrý čtverec apod.

✕ 🌐 🕶️ Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

Vlaštovky se seřadily před dalekou cestou na jih.
Ať jste všechny brzy v cíli!
Pozdravujte v teplých krajích.

Ríkej: ● a ■ a ▲ a ○ a ▼ a

43

45 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní pomocí tvarového prvku – horní oblouk a dolní zátrh.

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Člověk a jeho svět – letadla.

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o letadlech. Žáci sdílí své zkušenosti s létáním a se svými znalostmi o letadlech. Vyvodíme pojem konstruktér. Pracujeme s obrázky a videi.

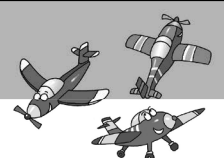
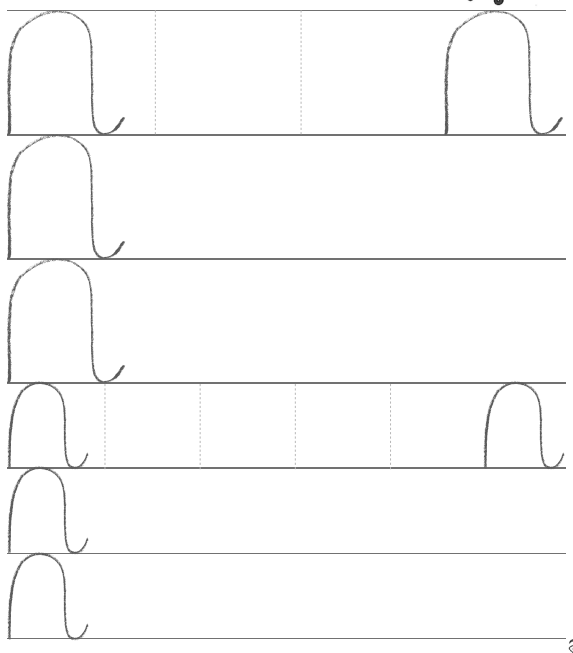
TIP:

1. Pokud to situace dovoluje, navštívíme místní letiště. Je možné pracovat s knihou *O letadélku Káňeti* od Bohumila Říhy.
2. Můžeme najít další podobnosti tvaru – např. skokanský můstek, klouzačka. Žáci si mohou na tvar dokreslit schůdky, lyžaře nebo dítě na skluzavce.

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání.

✕ 🌐 🕶️ Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

Letí vzhůru, pak zas dolů,
někdy zvlášť a jindy spolu.
Dovádívá malá éra,
chlouba pana konstruktéra.

Zahraj si na letadlo. Létej po třídě s rozpaženými rukama.
Vyprávěj o místě, kam by sis rád zaletěl(a).

45

47 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní pomocí tvarového prvku – čára v různých směrech a pravý oblouk.

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Pracovní činnosti – výroba sněhuláka; Hudební výchova – píseň *Padá sníh*; Člověk a jeho svět – zima.

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o zimě a vločkách. Žáci spojují body vloček čarou jedním tahem. Mohou používat barevné pastelky.

TIP: Žáci si mohou vyrobit sněhuláka z různých velikých papírových talířů a vyzdobit ho.

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání.

   Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

Sněhuláci, sněhuláci,
máme s vámi ale práci!

Ještě že nám z oblohy
sníh napadal pod nohy.

Vyrob si čepici z novin a zahraj si na Večerníčka.
Pochoduj po třídě jako voják.
Zazpívej písničku Tluče bubeníček.

57 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní – spodní oblouk, tvar velkého písmene U.

ČINNOSTI

Přečteme verše a povídáme si o praní prádla a věšení na šňůry. Zeptáme se žáků, kdo doma suší prádlo na šňůře (dnes má mnoho domácností sušičky). Můžeme si ve třídě natáhnout šňůru a navěšet na ni různé předměty, obrázky apod., abychom žákům předvedli, co myslíme prověšenou šňůrou. Děti rády pracují s kuličky.

TIP:

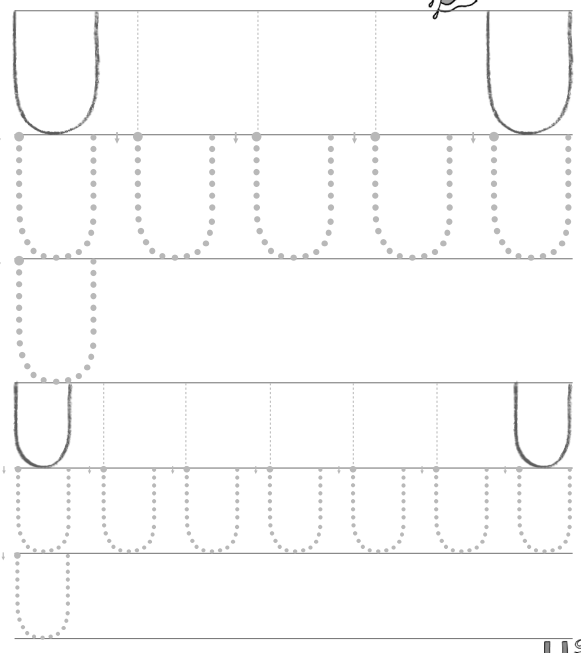
- Můžeme si nabarvit, pokreslit nebo vyzdobit dřevěné kuličky a vystavit si je ve třídě.
- Můžeme pracovat s písničkou *Nechod tam, prší tam*. Rytmizace písně, žáci mohou vytukávat prsty do lavice.
- Můžeme najít další podobnosti tvaru – např. šupiny u kapra, šupiny u šišky, tašky na střeše, důlek na kuličky apod. Žáci si např. mohou do tvaru důlku dokreslit kuličky.

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání.

   Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

Když maminka prádlo věší,
zvláště potom kousky větší,
šňůry se tak prohnou, že
div nespadnou do louže.

Zazpívejte si nějakou písničku o dešti.
Tukej rytmus prstem do lavice podle diktátu.

59 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní – tvar malého písmene *u*.

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Člověk a jeho svět – noční život ve městě, sovy.

ČINNOSTI

Přečteme verše, vyvodíme neznámé pojmy a povídáme si o nočním světě ve městě. Řekneme si stručně základní informace o sovách. Můžeme pracovat s obrázky a videi.

TIPY: Přineseme do třídy lucerničku a předvedeme žákům, jak svítí.

Můžeme si vyrobit lucerničku z papíru s papírovou svíčkou, tím vyloučíme možnost, že by do ní žáci chtěli dát opravdovou svíčku – upozorníme na hořlavost.

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání. Povídáme si o snech a ptáme se žáků, jaké se jim zdají sny.

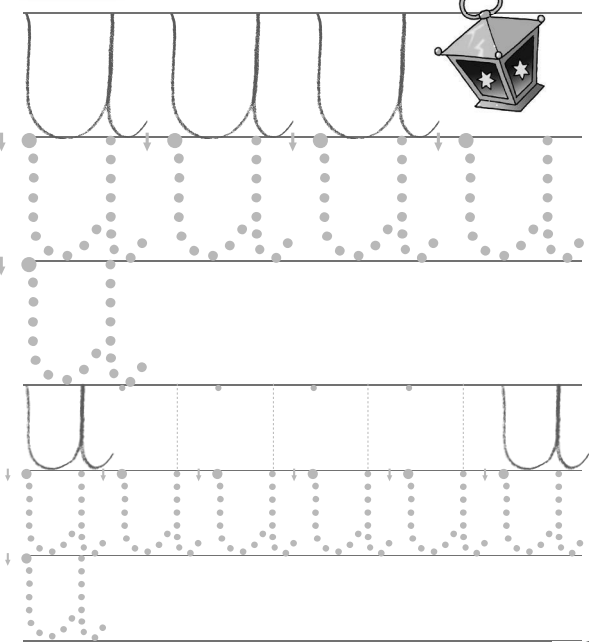
✕ 🌐 🕒 Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

Z buku šup na lucerničku –
vítej u nás, milý sýčku.

Jen teď neruš noční klid,
děti chtějí ještě snít.

Jak se vám zdají sny?
Škrtni hvězdičku, která
je jiná než ostatní.

59

61 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní pomocí grafomotorického cviku – blesk.

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Člověk a jeho svět – myši.

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o myškách. Žáci mohou při kreslení čar používat pastelky.

TIP: 1. K tématu můžeme využít tuto říkanku.

Myšky

*Všechny myšky z hnízda,
bude velká jízda.*

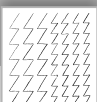
*Připravte si síly,
kutálíme sýry.*

*Pod tou mřížkou u lékárny
bude velký rej. HEJ!* (<http://pohyb-detem.cz/basnicky>)

2. Žáci si do špiček čar mohou dokreslit hlavu různých zvířátek – viz obr.

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání.

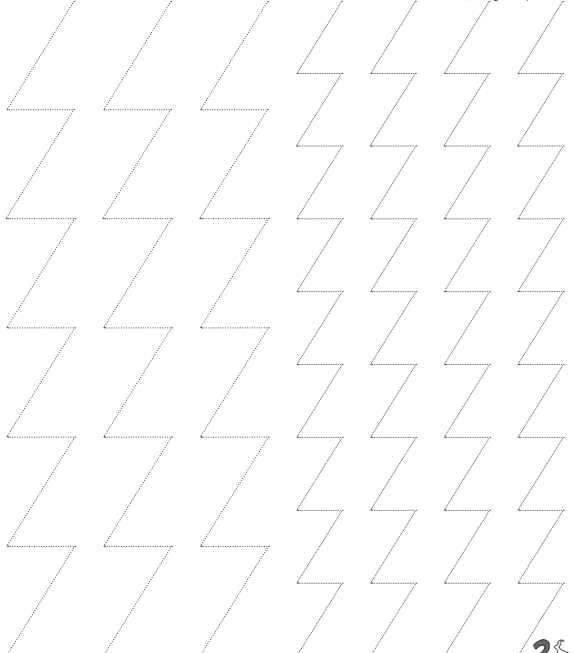
✕ 🌐 🕒 Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

Ten kožich má dobrou délku,
jásá jedna z myších krásce,

když se zkoumá v zrcadélku
od hlavy až po ocásek.

Vymodeluj z drátku nebo vlny myšku s dlouhým ocáskem.

61

63 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní – tvar velkého písmene E.

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Člověk a jeho svět – telefonování, podzim, opadávání a zbarvení, úklid listí.

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o podzimu a o úklidu listí. Diskutujeme s žáky o jejich zkušenostech. Vyvodíme pojem hrábě, jejich druhy. Můžeme se dotknout ekologického problému pálení a likvidace shrabaného listí.

Povídáme si také o telefonování. Vyvodíme základní pravidla (pozdrav, představení se, stručné sdělení).

TIPY: Je možné si vyrobit provázkový telefon ze dvou kelímků. Dva plastové kelímky s dírou na dně propojíme pevným provázkem. Provázek s kelímky natáhneme, získáme z kelímků „mluvítko“ i „mikrofon“. Pro správnou funkci je potřeba, aby provázek byl natažen a ničeho se nedotýkal. Je dobré telefon vyzkoušet na delší vzdálenost kolem 30m, např. na chodbě nebo venku.

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání.

✕ 🌐 🎧 Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

65 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní – tvar malého písmene e.

ČINNOSTI

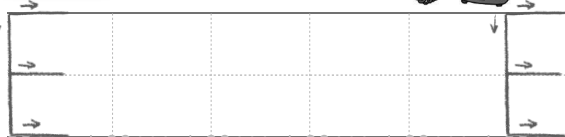
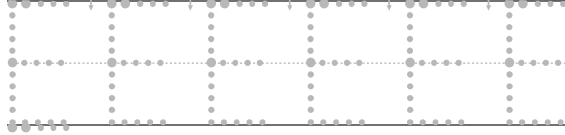
Přečteme čtyřverší a povídáme si o obsahu. Zkoušíme si ve třídě zavazovat tkaničky a můžeme vázat i jiné uzle.

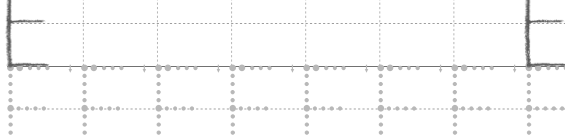
TIP: 1. Posadíme se s žáky do kruhu a říkáme zřetelně různé jazykolamy, např.: *Strč prst skrz krk. Jen jeden den bez beden. Jelen letěl jetelem. Jetelem letěl jelen. Když Julie olejuje koleje. Na cvičišti čtyři svišti pišti.*

Haló, halo, pane hrábě, půjčíte mi, prosím, hrábě?

Musím je mít honem, honem, tak vám volám telefonem.

Zahrajte si se spolužákem na telefonování. Co musíš říct na začátku a na konci hovoru?

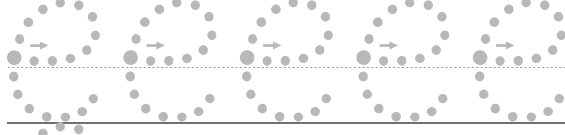
Tichá pošta: Pošlete si v kruhu vzkaz, ale nikdo kolem něj nesmí slyšet. Musíte si ho pošeptat do ucha. Poslední ho vysloví nahlas.

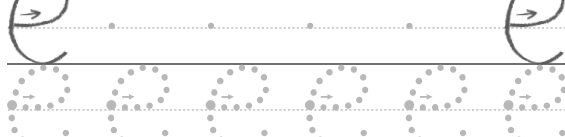

63

Až obě dvě tkaničky zavážeme do kličky, vyrazíme hned někam na výlet.

Vyprávěj, kam jezdíš s rodiči na výlety. Jak se na výlet připravujete?

65

TIP: 2. Žáci mohou skládat písmeno malé *e* z provázků, tkaniček. Je potřeba upozornit žáky, odkud kam se písmeno píše/skládá.

TIP: 3. Jako motivační příběh si můžeme říci o krasobruslení. Když se dělá pirueta, zůstává na ledě otisk, který je podobný písmenu *e*.

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání.

71 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní – tvar velkého písmene *I*.

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Člověk a jeho svět – bodláčí.

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o bodlácích. Pracujeme s obrázky. Ukážeme si rozdíl mezi bodlákem a kaktusem. Můžeme si povídat také o nebezpečí a případném ošetření při zápichu bodliny do kůže.

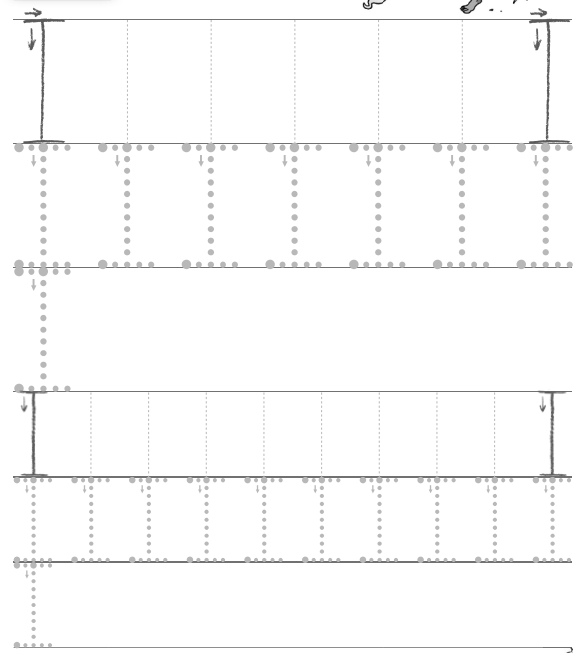
TIP:

1. Žáci si mohou vymyslet vlastní indiánské jméno.
2. Můžeme vyvodit pojem *indiánský stan – týpí*. Povídáme si o jeho tvaru, zdobení a stavbě – písmeno *I* připomíná středový sloup. Žáci si mohou do některých napsaných písmen dokreslit týpí a vyzdobit je.

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání.

☒ ☐ ☒ Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

To to štípe, to to tlačí,
úpí přímo vedle stanu
jeden z malých indiánů.
Asi šlápl na bodláčí.

Říkej jména začínající na písmeno *I*. Vytleskávej počet slabik.

71

73 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní – tvar malého písmene *i*.

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Hudební výchova – dirigent, hudební těleso.

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o významu slov dirigent a hudebníci. Pracujeme s obrázky, videi.

TIP: 1. Žáci si vyzkouší dirigovat při poslechu skladby, písničky. Můžeme si vytvořit vlastní třídní orchestr. Žáci hrají na různé drobné hudební nástroje – např. Orffovy nástroje – nebo využijeme různé předměty – lžičky, pokličky apod. Můžeme vytvořit orchestr jen nápodobou – pantomimicky.

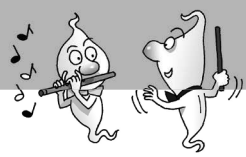
TIP: 2. Můžeme najít další podobnosti tvaru – např. rukojeť od deštníku, florbalová hůl, obrácené vánoční cukrátko apod.

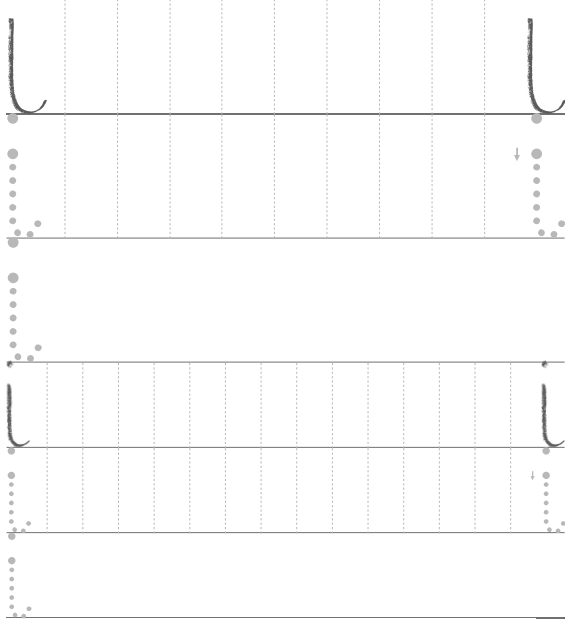
SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání.

✕   Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

Tiše, prosím, tiše,
pan dirigent píše.
O čem asi? Co chce říci?
To vědí jen hudebníci.

Zahraj si na dirigenta. Piš pažemi do vzduchu jednotlivá písmena podle diktátu.
Zapívej píseň Já jsem muzikant.

73

75 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní – tvar velkého písmene Y.

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Hudební výchova – *Jede, jede mašinka a Jede, jede vlak.*

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o vlcích, koho a co přepravují. Můžeme doplnit o nadsázku, proč nemůže vlak vozit zmrzlinu. Diskutujeme s žáky o zmrzlině, jakou mají rádi, její výhody a nevýhody (nachlazení, bolení břicha při velkém množství, závislost, sladkost × osvěžení, dodání energie, chlazení při krčních zánětech apod.). Vyvodíme pojem u slov *Aš* a *Zlín*, že jsou to města.

TIP:

1. Žáci si mohou vyzdobit na stránce poháry na zmrzlinu.
2. Povídáme si s žáky, jakou zmrzlinu by vyrobili podle vlastní fantazie (např. modrá mrkvová, hnědá masová apod.).

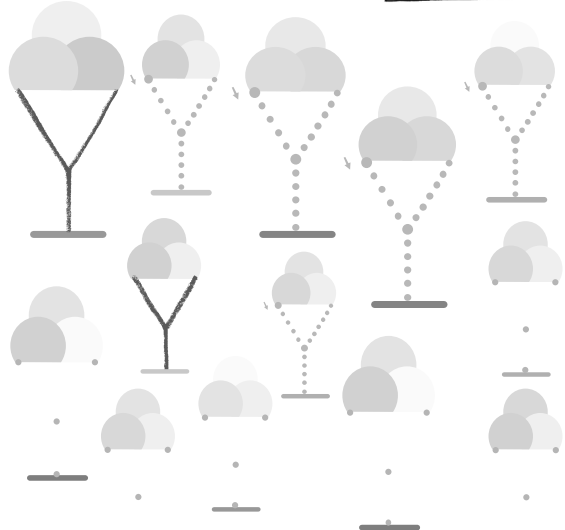
SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání.

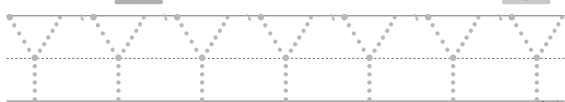
✕ Materiály k této kapitole naleznete v i-učebnici Živá abeceda.

Přijel zmrzlinářský vláček,
pěkně houká do zataček.
Od Aše až do Zlína
všude samá zmrzlina.

Poslouchej slova, dlouhou samohlásku znázorni zdvižením paží, krátkou dřepem.

75

77 UVOLŇOVACÍ CVIKY

CÍLE: Příprava na psaní – tvar malého písmene y.

ČINNOSTI

Přečteme čtyřverší a povídáme si o hradech. Jakou mají žáci vlastní zkušenost. Vyprávíme si o nich i v souvislosti s pohádkami.

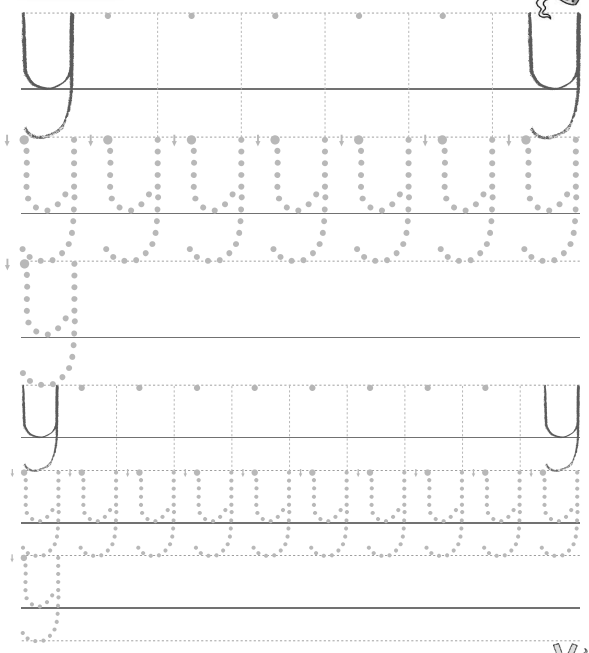
TIPY: Pořádáme v tělocvičně různé malé turnaje v přetahování, skoku do dálky, hodů apod. Můžeme poslouchat nebo si zazpívat písničky z různých pohádek.

SPODNÍ LIŠTA: Pracujeme podle zadání. Šablona erbu ke kopírování je součástí stránky.

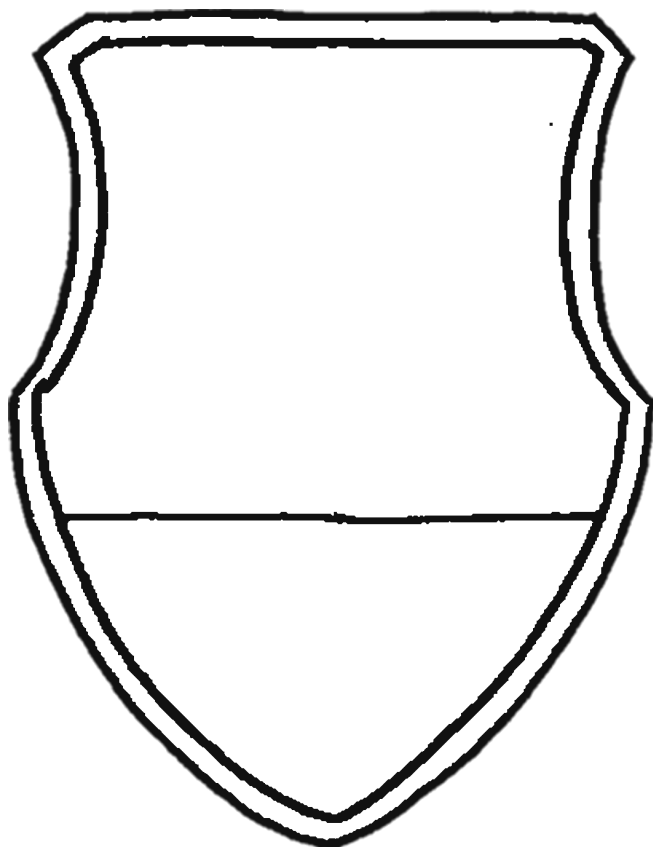
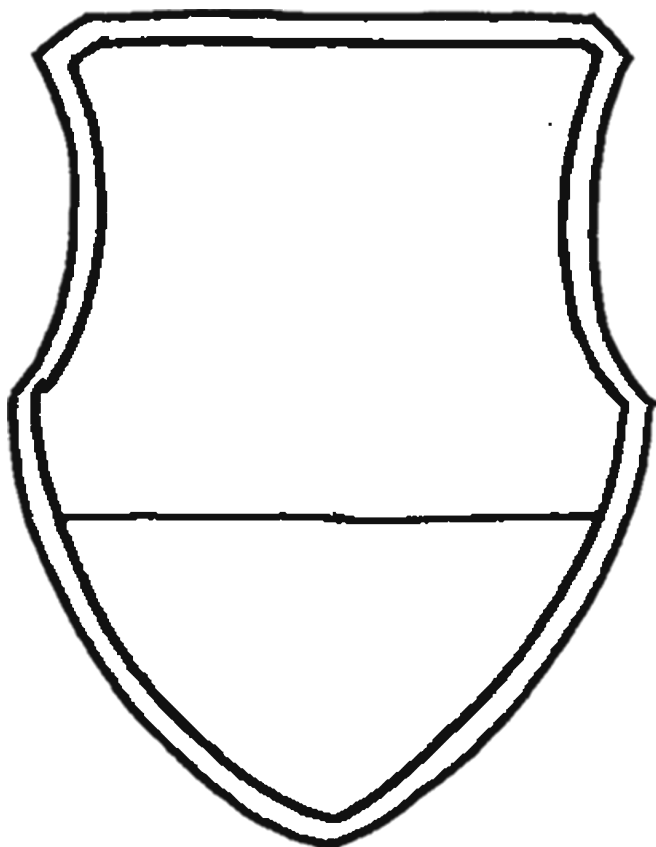
   Další cvičení, aktivity a materiály k této kapitole naleznete na uvedených doplňkových platformách.

Přes hory, přes doly rytíři čtyři
ke hradu na kopci na koních míří.

Rychlostí větru, už aby tam byli,
o lásku princezny změřili síly.

Vytvoř si vlastní erb.

PÍSANKY

Řazení písmen v písankách a jejich použití k jednotlivým stranám ve Slabikáři uvádíme v tabulce.
Písanky zařazujeme do výuky spolu se Slabikářem.

	Str. ve Slabikáři	Hlásky a písmena	Psaní – nevázané písanky	Str. v písance
Písanka 1	POZN.: Str. 2–19 v písance lze libovolně přeskakovat podle potřeby procvičení psaní písmen vyvozených v Živé abecedě.			
	6–7	Profilová strana prvněáčka, procvičování čtení samohlásek	Úvod, správné sezení při psaní, držení pera	0, 1
	8–9	Opakování vyvozených písmen v ŽA	Nácvik psaní <i>M, m</i>	
	10–11	Procvičování čtení slabik	Nácvik psaní <i>A, a</i>	
	12–13	Hláška a písmeno <i>M</i>	Nácvik psaní <i>O, o</i>	2–5
	14–15	Hláška a písmeno <i>L</i> + opakování <i>L, M</i>	Nácvik psaní <i>L, l, E, e</i>	6–11
	16	Hláška a písmeno <i>S</i>	Nácvik psaní <i>S, s, I, i</i>	12–15
	17, 18–19	Hláška a písmeno <i>P</i> + opakování probraných hlásek a písmen	Nácvik psaní <i>P, p, U, u</i>	16–19
	20–21	Hláška a písmeno <i>T</i>	Nácvik psaní <i>T, t</i>	20–21
	22–23	Hláška a písmeno <i>J</i>	Nácvik psaní <i>J, j</i>	22–23
	24–25	Procvičování s <i>J</i>	Opakování	24–25
	26	Čtecí tabulky	Opakování	26–27, 1
	POZN.: Číslice v písance na str. 28–30 lze zařazovat průběžně.			
Písanka 2	27	Čtecí tabulky	Nácvik psaní <i>Y, y</i>	2–3
	POZN.: Číslice v písance na str. 28–30 lze zařazovat průběžně.			
	28–31	Hláška a písmeno <i>N</i>	Nácvik psaní <i>N, n</i>	4–5
	32–35	Hláška a písmeno <i>D</i>	Nácvik psaní <i>D, d</i>	6–7
	36–39	Hláška a písmeno <i>K</i>	Nácvik psaní <i>K, k</i>	8–9
	40–43	Hláška a písmeno <i>V</i>	Nácvik psaní <i>V, v</i>	10–11
	44–47	Hláška a písmeno <i>R</i>	Nácvik psaní <i>R, r</i>	12–13
	48–49	Opakování	Procvičování, doplnění písanky	
	50–51	Dvojhlásky <i>au, ou</i>	Nácvik psaní <i>ou, au</i>	14–15
	52–53	Procvičování <i>au, ou</i>	Opakování	16–17
	54–57	Hláška a písmeno <i>Z</i>	Nácvik psaní <i>Z, z</i>	18–19
	58–61	Hláška a písmeno <i>H</i>	Nácvik psaní <i>H, h</i>	20–21
	62–63	Hláška a písmeno <i>B</i>	Nácvik psaní <i>B, b</i>	22–23
	64–65	Procvičování <i>B</i>	Opakování	24–32
	POZN.: Str. 24–32 jsou věnované opakování a procvičení vyvozených písmen. Lze je využívat průběžně v rámci docvičení psaní.			
Písanka 3	66–67	Hláška a písmeno <i>C</i>	Nácvik psaní <i>C, c</i>	1–3
	68–69	Hláška a písmeno <i>Č</i>	Nácvik psaní <i>Č, č</i>	4–5
	70–71	Hláška a písmeno <i>Š</i>	Nácvik psaní <i>Š, š</i>	6–7
	72–73	Hláška a písmeno <i>Ž</i>	Nácvik psaní <i>Ž, ž</i>	8–9
	74–75	Hláška a písmeno <i>Ř</i>	Nácvik psaní <i>Ř, ř</i>	10–11
	76–79	Hláška a písmeno <i>CH</i>	Nácvik psaní <i>Ch, ch</i>	12–13
	80–81	Hláška a písmeno <i>G</i>	Nácvik psaní <i>G, g</i>	14–15
	82–83	Hláška a písmeno <i>F</i>	Nácvik psaní <i>F, f</i>	16–17
	84	Hláška a písmeno <i>Ď</i>	Nácvik psaní <i>Ď, ď</i>	18–19
	85	Hláška a písmeno <i>Ť</i>	Nácvik psaní <i>Ť, ě</i>	20–21
	86–88	Hláška a písmeno <i>Ň</i>	Nácvik psaní <i>Ň, ň</i>	22–23
	89	Slabiky <i>Di/Dy</i>	Nácvik psaní <i>Di, di, Dy, dy</i>	24–25
	90	Slabiky <i>Ti/Ty</i>	Nácvik psaní <i>Ti, ti, Ty, ty</i>	26–27
	91–92	Slabiky <i>Ni/Ny</i>	Nácvik psaní <i>Ni, ni, Ny, ny</i>	28–29
	93–94	Slabiky <i>Dě, Tě, Ně</i>	Nácvik psaní <i>Dě, dě, Tě, tě, Ně, ně</i>	30–31
	95–96	Slabiky <i>Bě, Pě, Vě</i>	Nácvik psaní <i>Bě, bě, Pě, pě, Vě, vě</i>	32
	97	Slabika <i>Mě</i>	<i>Mě, mě</i>	32
Písanka 4	98		Procvičování <i>Dě, dě, Tě, tě, Ně, ně, Bě, bě, Pě, pě, Vě, vě, Mě, mě</i>	1–5
	99	Písmena <i>Q, W, X</i>	Nácvik psaní <i>Q, q, W, w, X, x</i>	6–7
	100–101	O lišce a sýru, Paleček a jeho kamarádi	Procvičování	8
	102	Čteme slova a věty s písmenem <i>Y</i>	Procvičování	9
	103	Zavináč	Nácvik psaní <i>@</i>	10
	POZN.: Str. 11–31 jsou určeny pro období po Slabikáři. Slouží k procvičování do konce školního roku. K procvičování psaní doporučujeme využívat Cvičebníček.			